

Gre za pravilno delitev dohodka

Komisija za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij in zavodov ObLO Vič-Rudnik že posluje — „Pričakujemo večji vpliv vseh subjektivnih sil in samoupravnih organov v delovnih kolektivih“, nam je povedal predsednik komisije tov. Stane Vrhovec.

Menda ni treba posebej poudarjati pomena komisij za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka v gospodarskih organizacijah in pa zavodih, zakaj le-te bodo odigrale pomembno vlogo v našem gospodarstvu in zato je bila nujna potreba, da so jih ustanovili v zveznem, republiškem in občinskem merilu.

Tudi v občini Vič-Rudnik je v začetku maja začela delovati takšna komisija, sestavljena iz petih članov, predstavnikov gospodarskih organizacij in zavodov s področja občine. Doslej je imela že pot sestankov, predvidene pa ima sestanke vsak teden enkrat ali dvakrat, razen tega pa seveda tudi obiske v podjetjih, kakor tudi stalne stike z njimi, analize v njih in podobno.

O vsem tem nam je precej podrobno pripovedoval predsednik občinske komisije tov. Stane Vrhovec, ko smo ga zaprosili, naj nam in za naše bravce razloži ustroj, namen in delo komisije. Takole je tekel razgovor:

— Kakšen namen in program dela ima komisija?

„Namen komisije je, da v smislu pisma 3. plenuma CK ZKJ in IK ZKJ ter napotkov, ki jih je dal v svojem govoru v Splitu maršal Tito, vskladi politiko formiranja osebnih dohodkov v celotnem gospodarstvu občine Vič-Rudnik. V tem svojem delu je komisija sestavila svoj program, ki temelji na sodelovanju vseh subjektivnih sil, zaposlenih v gospodarstvu in izven njega. Družbeno-politična vloga komisije naj bo predvsem v mobiliziranju teh subjektivnih sil, na drugi strani pa naj bi komisija pomagala organom delavskega samoupravljanja v gospodarskih organizacijah in zavodih.“

— Kakšne ukrepe ste doslej podvzeli in kolikšno razumevanje za sodelovanje so pokazale gospodarske organizacije?

„Na posvetovanjih, ki jih je imela komisija s predsedniki delavskih svetov, direktorji in računovodji s področja industrije, gradbeništva in trgovine, smo sprejeli zaključke, da se ponovno obravnava delitev čistega dohodka iz leta 1961 in da se pri upoštevanju formiranja sklada osebnih dohodkov z vso resnostjo ugotovijo viri, iz katerih je bil čisti dohodek ustvarjen. Tu gre predvsem za kritično analizo čistega dohodka, ali je ta samo rezultat večje proizvodnje in večjega prizadevanja kolektiva, ali pa plod konjunkturalne neurejenosti razmer na tržišču, povišanja cen in podobnega. To je eno osnovnih vprašanj, na katerega pa morajo odgovoriti organi delavskega samoupravljanja, oziroma kolektivi kot celote.“

Slična posvetovanja s področja obrti, gostinstva, kmetijstva in vseh zavodov so bila sklicana prav tako minul teden.

Komisija trenutno pospešeno dela na zbiranju celotne dokumentacije o formiranju in delitvi osebnih dohodkov

na področju občine. V tem svojem delu je pri večini gospodarskih organizacij naletela na polno razumevanje in sodelovanje.“

— In dosednji rezultati vašega dela, kakšni so?

„Gospodarske organizacije so doslej vse preveč čakale nekih navodil od

zgoraj, računajoč pri tem, da jim bo neka matematična formula omogočila vskladitev njihovih osebnih dohodkov. Vendar te formule ni in je tudi biti ne more, ker so v sleherni gospodarski organizaciji pogoji ustvarjanja čistega dohodka različni, prav tako pa je različna seveda tudi njegova delitev. Prvi znaki uspehov, oziroma rezultati, se kažejo v tem, da so osebni dohodki v gospodarskih organizacijah in v gospodarstvu nasploh prenehali naraščati, medtem ko so imeli kolektivi vse doslej stalno težnjo po njihovem večanju.“

— Ste morda že obdelali konkretno kakšno gospodarsko organizacijo?

„Do sedaj smo že analizirali določene gospodarske organizacije. Pri teh analizah smo brez dvoma ugotovili, da ustvaritev enega dinarja čistega dohodka v dveh organizacijah ni enaka. Nekje predstavlja ta dinar čistega do-

Vsi smo moralno odgovorni!

Tudi v naši komuni je govor predsednika Tita, ki ga je imel v Splitu, naletel na močan odmev. Delovni ljudje z navdušenjem odpravljajo besede predsednika Tita, zlasti še odločnost za odpravo nekaterih negativnih pojavov. Po govoru tov. Tita se je tudi pri nas družbeno-politično življenje močno razgibalo. Na zasedanju družbeno-političnih organizacij, organizacij in aktivov ZKS, organizacij SZDL in drugod ugotavljajo škodljive pojave, hkrati pa razpravljajo tudi o odpravi teh pojavov in o nalogah, da se zagotovi nemoten nadaljnji razvoj.

Kot rečeno, lahko, žal, tudi v naši komuni ugotavljamo nekatere negativne pojave. Ob vsem tem pa se nam ne hote vsiljuje naslednje vprašanje: na nekatere od teh pojavov so delovni ljudje in ostali prebivalci naše občine že opozarjali, vendar vse doslej brezuspešno?! Zaradi tega menimo, da gre pri tem za vprašanje MORALNE SODGOVORNOSTI za te pojave tudi s strani družbeno-političnih organizacij, ljudskega odbora in drugih, ki so ta vprašanja preveč puščali vnemar. Za zdaj je na nas vseh, da s škodljivimi pojavi enkrat za vselej obračunamo in da s sodelovanjem in osebnim prizadevanjem vseh zagotovimo nemoten nadaljnji razvoj, da čim več ustvarimo in da hkrati tudi kar najbolj varčno gospodarimo z družbenimi sredstvi.

Z ZADNJE SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA

Osrednji problem — gospodarstvo

V soboto, 19. maja 1962 je bila 17. redna ločena seja ObLO in zbora proizvajalcev ObLO Vič-Rudnik, ki je med drugim obravnavala poročilo sveta za stanovanjske zadeve, realizacijo družbenega plana za prvo tromesečje, odlok o občinskem prometnem davku, poročilo sveta za urbanizem in poročilo zavoda za izmero katastrov. Ob tej priložnosti je bil ustanovljen tudi Zavod za spomeniško varstvo.

Na 15. skupni seji obeh zborov ObLO Vič-Rudnik so udeleženci imenovali direktorje gospodarskih organizacij, ravnatelja osnovne šole „Trnovo“, člana v komisijo za narodno obrambo ter dva člana v upravni odbor Zavoda za spomeniško varstvo.

Na obeh sejah so bili torej sprejeti pomembni zaključki, zanimiva pa je bila zlasti obravnava analize realizacije tromesečnega družbenega plana ter problematika glede stanovanjske izgradnje.

Nadaljevanje na 2. strani

Traktor zmaguje tudi najbolj strme klanec v gozdu in vleče za seboj grmado debel

Razvijajmo zavest o družbenem pomenu gozdov

Članek inž. Korbarja berite na 6 strani

hodka dejansko izreden napor kolektiva, drugje pa ta dinar veliko lažje dosežemo z manjšimi delovnimi naporji, z večjo konjunkturo in zaradi neurejenosti razmer na tržišču.“

— Ali se nadejate konkretnih in hitrih uspehov?

„Komisija in organi v naših gospodarskih organizacijah so vezani pri svojem delu sicer na določene roke, vendar sodimo, da bo vprašanje formiranja osebnih dohodkov tudi v bodoče ena od primarnih nalog, predvsem občinskega zbora proizvajalcev ter organov delavskega samoupravljanja v gospodarskih organizacijah in zavodih v naši občini. Le na ta način se lahko nadejamo konkretnih in hitrih uspehov našega dela.“

* * *

Ni odveč, če poudarimo tehtne misli tov. Vrhovca, da bodo morale, mnogo bolj kot doslej, sodelovati pri urejevanju vseh omenjenih vprašanj vse subjektivne sile in seveda organi delavskega samoupravljanja, potem pa bomo lahko rekli, da smo glede delitve dohodka v našem gospodarstvu naredili pomemben korak naprej.

Osrednji problem - gospodarstvo

Nadaljevanje s 1. strani

To sta v resnici dva najaktualnejša problema, ki zadevata tako gospodarske organizacije, kot tudi občane nasploh. Zato smo za naše bralce pripravili izvečke iz analize o poslovanju gospodarskih organizacij v I. tromesečju ter poročila Sveta za stanovanjske zadeve.

Iz obeh vidimo, da se občinski ljudski odbor trudi normalizirati stanje

glede obeh problemov, ne naleti pa vselej na razumevanje s strani gospodarskih organizacij. Dokaz za to je na primer, da je celotno gospodarstvo doseglo le 21.9% letnega plana in bo treba vložiti mnogo naporov, da se bo to stanje izboljšalo. Seveda pa je treba pri tem računati tudi na objektivne ovire, več zavzetosti pa bo potrebne s strani subjektivnih sil v gospodarskih organizacijah.

Poslovanje gospodarskih organizacij v prvem tromesečju 1962

Analiza zajema naslednje panoge gospodarstva: 12 gospodarskih organizacij iz panoge industrije, iz panoge kmetijstva Kmetijsko posestvo „Barje“, Strojno-traktorski obrat ter štiri kmetijske zadruge, iz gradbeništva „Tehnograd“, „Tesarstvo“ in dve projektivni podjetji, iz trgovine veletrgovino „Mercator“ in trgovsko podjetje „Hrana“, devet večjih gostinskih organizacij ter 14 gospodarskih organizacij iz panoge obrt in komunala.

Podatki, ki so v analizi vsebovani, so za mesec marec bolj ali manj ocenjeni, ker večina gospodarskih organizacij še nima izdelanih bruto bilanc za 31. III. 1962. Zato je treba podatke smatrati bolj kot informativne kot pa knjigovodsko dokončne. Podatki se nanašajo na doseženo realizacijo, dohodek in čisti dohodek, bruto in neto osebne dohodke, povprečni mesečni neto osebni dohodek na enega zaposlenega, stanje kupcev in dolžnikov, stanje zalog surovin in materiala, nedovršene proizvodnje in zaloge gotovih izdelkov, stanje izvoza izdelkov ter uvoza reprodukcijskega materiala, kakor tudi investicijska vlaganja v poslovni sklad in pa v sklad skupne porabe.

INDUSTRIJA

Vseh 12 gospodarskih organizacij je v I. tromesečju doseglo 3.418 milijonov dinarjev realizacije proti 14.776 milij., kot je bilo s planom predvideno, ali 23,1%. Nedoseganje matematične četrtnine letnega plana je najmočnejše pri Posavskih rudnikih nekovin 12,5%, Ljubljanskih opekarnah 19,5%, Vinocetu 21,2 odstotka in Tobačni tovarni 21,9%. Prekoračitev pa dosegajo „Žižnica“ s 25,9%, LPI Podpeč 27,1% in Kovinska industrija Ig z 29,9%.

Nedoseganje matematične četrtnine plana pri Posavskih rudnikih nekovin nastaja zaradi tega, ker podjetje proizvaja oziroma pridobiva barit na zalogo, ki znaša 8,3 milij. dinarjev ter bo realizacija nastala v mesecu maju oziroma juniju, ko bodo zaloge barita toliko narastle, da bo možno natovoriti ladjo za odpremo v Ameriko. Za ta čas koristi podjetje kratkoročni kredit za obratna sredstva, katerega daje podjetju izvoznik.

Proizvodnja Ljubljanskih opekarn je tipično sezonskega značaja ter predstavlja dosežena realizacija v I. tromesečju samo žganje surove opeke, ki je bila izdelana še v preteklem letu.

Tudi proizvodnja „Vinoceta“ je, razen proizvodnje kisa, sezonskega značaja ter se pričakuje porast v naslednjih mesecih, ko se bo pričela predelava povrtin.

Tako kot dosežena realizacija tudi dohodek in čisti dohodek ne dosega matematične četrtnine letnega plana.

Zaposlena delovna sila je nekoliko nižja (za 1,4%) kot je bila s planom predvidena, osebni dohodki pa dosegajo matematično četrtnino s planom predvidenih letnih osebnih dohodkov. V povprečju so osebni dohodki (neto) na enega zaposlenega na mesec nižji za 2,3 odstotke proti planiranim, vendar je pri nekaterih podjetjih opaziti porast. Najvišji neto osebni dohodek na enega zaposlenega izkazuje „Žižnica“ ter znaša 36.039 dinarjev, najnižjega pa LPI Podpeč, kjer znaša 22.596 dinarjev.

Stanje dolgovanj do dobaviteljev se je v primerjavi s stanjem po zaključnem računu 1961 izboljšalo ter znaša 287 milijonov proti 492 milijonom dinarjem, kar je za 41,4% manj. Ne more se pa isto trditi za stanje dolgovanj kupcev proti podjetjem, saj se je to še povečalo od 1452 milijonov konec leta 1961 na 1594 milijone konec marca 1962, kar je povečanje za 9,8%. Iz tega sledi, da izterjevalna služba v naših podjetjih ni še na tisti ravni, kot bi morala biti. Največji porast dolžnikov ima Kovinska industrija Ig in to za 59%, ter Lesno predelovalna industrija Podpeč za 49,1%.

Zaloge surovin in materiala, nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov so se malenkostno povečale proti zalogam ob koncu leta 1961 ter znašajo skupno za vsa podjetja 2377 milijonov dinarjev, kar predstavlja 69 odstotkov celotne tromesečne realizacije.

Celoten izvoz izdelkov je bil planiran v višini 772 milijonov dinarjev, od tega LPI Podpeč 630 milijonov, Posavski rudniki nekovin 105 milijonov ter „Vinocet“ 17 milijonov. Ostala industrijska podjetja so planirala manjše zneske izvoza. V tromesečju je bil izvoz realiziran v višini 182 milij. od tega največ LPI Podpeč, ki je izvozila za 177 milijonov dinarjev.

Uvoz reprodukcijskega materiala je bil dosežen v višini 85 milij. proti 523 milij. kot je bilo s planom predvideno. Največ uvožlega materiala, oziroma surovin potrebujejo „Ilirija“, Kovinska industrija Ig in pa tovarna „Utesilja“.

Investicijska vlaganja so bila planirana v višini 765 milij. dinarjev. Realizacija v prvem tromesečju znaša 300 milijonov pri vseh podjetjih ter ta sredstva predstavljajo prosta sredstva po zaključnem računu za leto 1961. V glavnem se ta sredstva koristijo še kot obratna sredstva v poslovnem skladu, medtem ko je bilo v osnovna sredstva vloženih 49 milijonov, v sredstva skupne porabe pa 21 milijonov dinarjev.

KMETIJSTVO

Po ocenjenih podatkih je realizacija, dosežena v treh mesecih v kmetijstvu, majhna. Kar je doseženo, se v glavnem nanaša na trgovsko blago, ki ga Kmetijske zadruge prodajajo združnikom in pa realizacija s prodajo lesa in živine.

Temu primerna sta tudi doseženi dohodek in čisti dohodek. Kmetijsko posestvo „Barje“ izkazuje v prvem tromesečju izgubo, oziroma z realizacijo ni bil dosežen tako visok čisti dohodek, da bi posestvo lahko pokrivalo izplačane osebne dohodke.

Povprečni mesečni neto osebni dohodki na enega zaposlenega znašajo 18.873 dinarjev, kar je za 11,9% nižje kot je bilo v planu predvideno. Najvišje povprečne osebne dohodke izkazuje Kmetijska zadruga „Mokre“, kjer znašajo 25.012 dinarjev, najnižje pa Kmetijsko posestvo „Barje“ 14.857 dinarjev.

Dolgovanja do dobaviteljev so se povečala od 84 milij. ob koncu leta 1961 na 109 milij. ob koncu tromesečja. Terjatve do kupcev so se pa v istem razdobju znižale od 249 milij. na 192 milijonov.

Zaloge surovin, materiala, nedovršene proizvodnje in trgovskega blaga so se malenkostno

povišale in to od 285 milij. na 297 milij., kar znaša povprečno povišanje 4,3%.

Investicijska vlaganja v poslovni sklad in sredstva skupne porabe so še malenkostna ter predstavljajo prosta sredstva po zaključnih računih za leto 1961.

Tako so urejali sadovnjake

Sliki sta iz Polhovega Gradca, od koder je članek na 8. strani.

GRADBENISTVO

Realizacija je bila v gradbeništvu dosežena s 14,9% ter samo „Elektro - projekt“ presega matematično četrtnino planirane letne realizacije za 2,1%. Gradbeni podjetji „Tehnograd“ in „Tesarstvo“ pa dosega planirano realizacijo samo z 10,9% in 14,0%, kar je glede na sezonski značaj gradbene dejavnosti razumljivo. Doseženi dohodek in čisti dohodek sta prav tako majhna, razen pri „Elektro-projektu“.

Delovna sila je nekoliko nižja, kot je bila s planom predvidena, prav tako tudi osebni dohodki. Povprečni neto osebni dohodek na enega zaposlenega se je pri „Elektro-projektu“ zvišal od din 60.461, kot je bilo s planom predvideno, na din 66.666 v tromesečju. Pri obeh gradbenih podjetjih je pa povprečni neto osebni dohodek pod 20.000 dinarjev.

Dolgovanja do dobaviteljev so se za 30 odstotkov znižala glede na stanje ob koncu leta 1961, prav tako so se znižale tudi terjatve do kupcev in to za 15%.

Zaloge surovin, nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov pa so se v povprečju znižale od 125 milijonov po zaključnem računu za leto 1961 na 123 milijonov dinarjev po stanju 31. III. 1962.

S planom je bilo predvideno, da bodo podjetja iz panoge gradbeništva investirala v letu 1962 138 milijonov dinarjev v poslovni sklad in sklad skupne porabe. Od tega je realiziranih 42 milijonov, katere so podjetja po zaključnem računu 1961 razdelila na sredstva skupne porabe 32 milijonov ter na poslovni sklad 10 milijonov.

TRGOVINA

Veletrgovina „Mercator“ ter Trgovsko podjetje „Hrana“ sta dosegla v prvem tromesečju 1750 milijonov blagovnega prometa. Od tega znaša promet na debelo 1.439.000.000 dinarjev, v trgovini na drobno pa 311 milijonov dinarjev.

Dohodek in čisti dohodek sta obe podjetji dosegli v višini planiranega, osebni dohodki so se pa povečali, ker se je povečala tudi delovna sila. Porast delovne sile za 25,7 odstotkov proti planirani je pripisati temu, da je veletrgovina „Mercator“ pričela združevati razna trgovska podjetja na drobno, s čimer se promet ni dvignil, ker so ta podjetja bila prej kot odjemalec, delovne sile je pa sedaj več. Neto osebni dohodek na enega zaposlenega na mesec v povprečju ne dosega višine, ki je predvidena v planu.

Obe podjetji sta občutno izboljšali stanje dolgovanj do dobaviteljev, kakor tudi stanje terjatev do kupcev v primerjavi s stanjem po zaključnem računu za leto 1961.

Zaloge surovin, materiala in trgovskega blaga so ostale približno na isti višini, kot so bile ob koncu leta 1961 ter znašajo 787 milijonov dinarjev.

Veletrgovina „Mercator“ predvideva izvoz blaga v letu 1962 v višini 600 milij. dinarjev, v prvem tromesečju je pa izvozila za 12 milij. dinarjev. Od predvidenega letnega uvoza blaga za eno milijardo dinarjev je isto podjetje uvozilo raznega trgovskega blaga za 63 milijonov ali 6,3%.

Prosta sredstva za sklade po zaključnem računu za leto 1961 sta obe podjetji razdelili v poslovni sklad in sklad skupne porabe. Skupno znašajo ta sredstva 21 milij. dinarjev, medtem ko predvidevata investicije v letu 1962 v višini 208 milijonov dinarjev.

GOSTINSTVO

Od vseh gostinskih gospodarskih organizacij so v analizi prikazani podatki za devet gostinskih obratov, ki so od 254 milijonov planirane letne realizacije dosegli 51 milij. ali 20,1% letnega plana. Od vseh devetih samo gostilna „Vrhnica“ dosega matematično četrtnino letnega plana. Vseh ostalih osem obratov je pa doseglo letni plan pod 25%. Nedoseganje matematične četrtnine letnega prometa je pripisati dejstvu, da je v vseh gostinskih obratih občutno padla potrošnja naravnih vin zaradi precejšnje podražitve v mesecu februarju t.l.

Dohodek in čisti dohodek sta bila dosežena približno 20% po letnem planu, medtem ko so bili osebni dohodki bruto doseženi v povprečju s 25,9%. Delovna sila je za 5,1 odstotek nižja kot je bila planirana, povprečni neto mesečni osebni dohodek na enega zaposlenega pa znaša 28.023 dinarjev. Najvišji neto osebni dohodek ima gostilna „Pri Zabarja“, 39.000 dinarjev, najnižji pa gostilna „Križišče“, 21.600 dinarjev mesečno.

Svoja dolgovanja do dobaviteljev so ti gostinski obrati znižali za 35% glede na stanje ob koncu leta 1961 ter znašajo 8,5 milijonov dinarjev.

Tudi zaloge prehrabnih artiklov so se znižale za 14% v povprečju ter znašajo 12 milijonov za vseh devet gostinskih obratov skupaj.

Nadaljevanje na 3. strani

Poslovanje gospodarskih organizacij v prvem tromesečju 1962

Nadaljevanje z 2. strani

Investicijska sredstva so v gostinstvu zelo nizka. Družbeni plan za leto 1962 predvideva, da bodo morala nekatera gostinska podjetja izboljšati oziroma nadomestiti star izrabljen in dotrajan inventar z novim. Ker je iz sredstev družbenega investicijskega sklada predvideno malenkostno financiranje gostinstva, bo nujno potrebno, da bodo posamezni gostinski obrati morali ekonomičneje poslovati, če si bodo hoteli ustvariti potrebna sredstva za financiranje osnovnih sredstev.

OBRT

Tudi podjetja iz panoge obrti niso v prvem tromesečju dosegla matematične četrtine letnega plana. Od 14 obrtnih podjetij, katere analiza zajema, sta letni plan realizacije dosegla samo Splošno ključavničarstvo in Komunalno podjetje Vič. V prvih treh mesecih se koristijo v poslovnem skladu prosta sredstva v višini 26 milijonov, za sredstva skupne porabe pa 3,8 milijonov dinarjev.

Dohodek in čisti dohodek sta bila dosežena v višini 20% letnega plana, bruto osebni dohodki pa s 24,6%.

Delovna sila je nižja za 8,5%, kot je bila planirana, ter vseh 14 podjetij zaposluje 873 ljudi proti 954, kolikor je bilo s planom predvidenih. Neto osebni dohodek na enega zaposlenega znaša v povprečju 29.864 dinarjev. Najvišji neto osebni dohodek je pri Splošnem ključavničarstvu, kjer znaša 52.795 dinarjev v povprečju na enega zaposlenega, najnižji pa pri obrtnem podjetju „Galjevica“, kjer znaša 21.204 dinarjev na mesec.

Skupno vsa podjetja dolgujejo svojim dobaviteljem 175 milij. dinarjev, medtem ko od svojih kupcev terjajo 311 milijonov. Sicer je to stanje nižje kot je bilo 31. decembra 1961, kljub temu so pa terjatve za 56% višje kot pa dolgovanja.

Zaloge surovin, nedovršene in dovršene proizvodnje so približno na isti višini kot ob koncu lanskega leta ter znašajo skupno 293 milijonov dinarjev. Zaloge gotovih izdelkov znašajo 22 milij. od katerih ima KIP 15 milij. na zalogi, kar predstavlja 37% skupne tromesečne realizacije, Zaga Kozarje 10 milij. ali 76% realizacije in pa Mivka, ki ima svoje zaloge v višini 28% tromesečne realizacije.

Družbeni plan za leto 1962 predvideva, da bodo obrtna podjetja investirala v poslovni sklad in sredstva skupne porabe 131 milij. dinarjev sredstev. Največje investiranje predvidevajo Splošno ključavničarstvo, Avto-servis in Komunalno podjetje Vič. V prvih treh mesecih se koristijo v poslovnem skladu prosta sredstva v višini 26 milijonov, za sredstva skupne porabe pa 3,8 milijonov dinarjev.

GOSPODARSTVO SKUPAJ

Celotno gospodarstvo skupaj je doseglo realizacijo v prvem tromesečju 6323 milij. ali 21,9% letnega plana. V povprečju nobena panoga gospodarstva ne dosega matematične četrtine letnega plana.

Delovna sila je v celoti nižja za 3,7%, bruto osebni dohodki so bili pa doseženi s 24% glede na letni plan.

Obratna sredstva so vezana v zalogah s 3890 milijoni, kupci pa dolgujejo celotnemu gospodarstvu 2867 milijonov dinarjev. Po drugi strani pa dolguje gospodarstvo svojim dobaviteljem 1465 milijonov dinarjev.

Povprečni mesečni neto osebni dohodki na enega zaposlenega so najvišji v gradbeništvu in še to konkretno pri projektantskih podjetjih, ki imajo samo visokokvalificirano delovno silo. Najnižji osebni dohodki pa so v kmetijstvu.

poslovne prostore na območju občine Ljubljana-Vič-Rudnik,

— najetje dodatnega posojila za gradnjo stanovanj za borze NOV, ki jih gradi Zavod za združeno gradnjo zaradi prenizke sklenjene kupoprodajne pogodbe in zaradi podražitve,

— predlog za najetje posojila za gradnjo četvorčka za uslužbenca ObLO,

— prenos poravnalnih svetov za posamezne stanovanjske skupnosti,

— spremembe namembnosti poslovnih prostorov,

— pregled poslovanja stanovanjskih skupnosti in njihova problematika,

— financiranje gradnje združnih stanovanj, katere gradi zavod za združeno gradnjo, ki je ostal zaradi decentralizacije stanovanjskih skladov na občine brez potrebnih sredstev oziroma posojil,

— druge razne zadeve s področja stanovanjske politike, varstva stanovanjskih pravic državljanov, nadzorstva upravljanja družbene lastnine in varstva družbene lastnine.

V svojem sestavu ima svet stalno stanovanjsko komisijo, ki jo vodi odbornik ljudskega odbora. Sestavljena je iz zastopnikov raznih družbenih organizacij in drugih državljanov. Ta je imela v obdobju, za katerega se daje poročilo, sedem sej. Pregledala je 651

prošenj. V seznamu upravičenih pričakovavcev je uvrščenih 54 prosilcev za stanovanja, vse ostalo je komisija napotila, da prosijo za stanovanje pri podjetju ali ustanovi, kjer so zaposleni ali pa da gradijo sami.

Vprašanje zagotovitve stanovanj borcev in invalidom NOV se je reševalo prek odbora ZB na ta način, da je ObLO najel posojilo pri stanovanjskem skladu, dodeljevanje stanovanj borcev in invalidom pa je opravljal odbor ZB sam. Komisija je prepustila ZB tudi vsa stanovanja, ki so jih izpraznili borci, na ta ali drugi način. Končno je komisija tudi izven vsega tega dajala prednost pri enakih pogojih za dodelitev stanovanja borcev.

Ostalo pa je nerešeno vprašanje, kako preskrbeti stanovanja prosilcem, ki so dela nezmožni, socialno nepreskrbljeni, upokojeni, slabu situirani lastniki stanovanj, ki se ne morejo vseliti v svoja stanovanja, ker so zasedena od ljudi, ki jim je treba zagotoviti drugo primerno stanovanje. Takim lastnikom stanovanj, podjetja ali ustanove, kjer so zaposleni ne dodeljuje svojih stanovanj, ker so že lastniki hiše ali stanovanja.

V tej smeri naj bi stanovanjski sklad podvzel ponovno akcijo za zbiranje sredstev za gradnjo stanovanj.

ObLO Ljubljana—Center je sprejel odlok o podstanovalcih, s katerim je ta zaščitil pred neupravičenim zaračunavanjem visokih stanarin oz. podstanarin. Svet je mnenja, da se ne bi prenašali iz izdajanjem takega odloka za našo občino. Treba je počakati, kakšen učinek bo imel odlok ObLO Ljubljana—Center in šele na podlagi njegovih izkušenj bi se bilo odločiti za ali proti odloku.

Nadalje je pri svetu še komisija za pritožbe, ki je obravnavala na petih sejah 21 pritožb na odločbe stanovanjskega organa I. stopnje.

V tem letu je svet za stanovanjske zadeve posvetil večjo skrb za pravilno poslovanje stanovanjskih skupnosti.

Na mestnem območju imamo devet stanovanjskih skupnosti. Svet je ugotovil, da manjše stanovanjske skupnosti, posebno periferne kot so Brdo, Vrhovci in Vič, ne morejo prav uspešno delovati zaradi pomanjkanja materialnih sredstev.

Nadaljnji problem na tem področju predstavlja območje Kozarje-Podsmreka. Za to območje bi bilo ustanoviti posebno skupnost, ali pa bi jih bilo priključiti krajevni skupnosti Dobrova.

Po sklepu sveta je bilo pregledano poslovanje vseh skupnosti. Ugotovljeno je bilo, da bo treba nuditi pomoč pri organizaciji njihovega fizičnega in materialnega poslovanja.

Z izjemo stanovanjske skupnosti „Trnovo“ in „Milan Česnik“ so ostale stanovanjske skupnosti materialno prešibke, da bi finančno in materialno poslovanje opravljal finančni strokovnjak.

Edino stanovanjska skupnost Milan Česnik je organizirala dobro finančno in materialno knjigovodstvo. Ta skupnost ima potrebne fi-

nančne strokovnjake, ki bi lahko s svojim znanjem in izkušnjami pomagali ostalim slabše organiziranim skupnostim.

Servise imajo ustanovljene stanovanjske skupnosti Trnovo, Milan Česnik, Rožna dolina, Kolezija in Barje, vendar niti ena od teh ni prejela pravila servisa. Zaradi tega poslujejo raznoliko in neurejeno.

Zaradi reševanja naštetih zadev organiziramo mesečne konference predstavnikov stanovanjskih skupnosti in pristojnih organov ObLO pod predsedstvom predsednika sveta za stanovanjske zadeve. Na teh konferencah se rešujejo zadeve, ki so skupne za vse skupnosti, predstavniki skupnosti se medsebojno informirajo o izkušnjah in si na ta način med seboj pomagajo.

Na podlagi 20. člena zakona o stanovanjskih razmerjih lahko ObLO prenese na skupnost zadeve, ki jih ima upravljati stanovanjski organ ObLO. Svet se je s temi vprašanji ukvarjal in je mnenja, da bi prišli v poštev naslednji prenos:

a) upravljanje zgradb SLP,

b) pretočkovanje stanovanj,

c) sodelovanje pri distribuciji stanovanj (poizvedovanje, predlogi),

č) rešitev sporov v zadevah, ki se tičejo hišnega reda, tolmačenja predpisov,

d) dajanje pomoči hišnim svetom.

Prenos naštetih poslov na stanovanjske skupnosti in krajevne skupnosti se bo opravil sistematično, kakor bo pač možno usposobiti organe skupnosti za te naloge.

Svet je nadalje razpravljal o delu in organizaciji stanovanjskega referata. Ugotovil je, da zastaja kontrola nad poslovanjem hišnih svetov in stanovanjskih skupnosti ter vzdrževanjem hiš državlanske lastnine. Nadalje zaostaja kontrola nad upravljanjem zgradb in delov zgradb, ki so družbena imovina, jih pa ne upravljajo hišni sveti, temveč drugi upravitelji (89. čl. zakona o stanovanjskih razmerjih).

Vzroki teh zaostankov so naslednji:

1. po likvidaciji stanovanjske uprave (31. XII. 1960) sta bila zaposlena na stanovanjskem referatu le dva uslužbenca, ki pa nista zmogla tega dela.

2. sistemizacija delovnih mest stanovanjskega referata z dne 11. III. 1961, predvideva poleg vodje referata še dva referenta in enega pisarniškega uslužbenca. Le če bi bilo mesto pisarniškega uslužbenca zasedeno s kvalificiranim uslužbencem in ne s strojepisko, bi bilo morda mogoče naraščajoče delo obvladati.

3. Delo referata za zdaj narašča in ne vpada. Vzroki:

a) združitev občin, razširitev raznih odlokov na združene občine,

b) spremembe stanovanjskih predpisov, sprejetje novih odlokov,

c) organizacija krajevnih skupnosti, prenos poslov, usposabljanje uslužbencev.

Poročilo sveta za stanovanjske zadeve

Svet za stanovanjske zadeve, ki šteje 9 članov, od katerih sta 2 tovarišici, je do 18. aprila 1962 zasedal na enajstih sejah. Povprečna udeležba članov sveta na sejah je bila 66 odstotna.

Na sejah je svet obravnaval naslednje zadeve:

- družbeni plan in proračun občine,
- znižanje najemnin poslovnih prostorov,
- spremembo odloka o kreditnem skladu zaradi združitve občin,
- sistemizacijo delovnih mest v referatu za stanovanjske zadeve,
- odlok o hišnem redu,
- potrditev pravil stanovanjskih zadrug,
- prošnje zasebnih lastnikov za oprostitve plačevanja 5% stanarine v Komunalno banko za zavarovanje plačil stroškov za popraviljanje stanovanjskih hiš,
- vprašanje vzdrževanja in popravil stanovanjskih hiš v družbeni lastnini zaradi pomanjkanja sredstev, s katerimi razpolagajo hišni sveti,
- imenovanje komisij sveta,
- najetje posojila za dograditev stanovanjske hiše za učitelje osnovne šole v Preserju in za nadzidavo nacionalizirane hiše Rudnik št. 58,
- odlok o določitvi najnižjih najemnin za

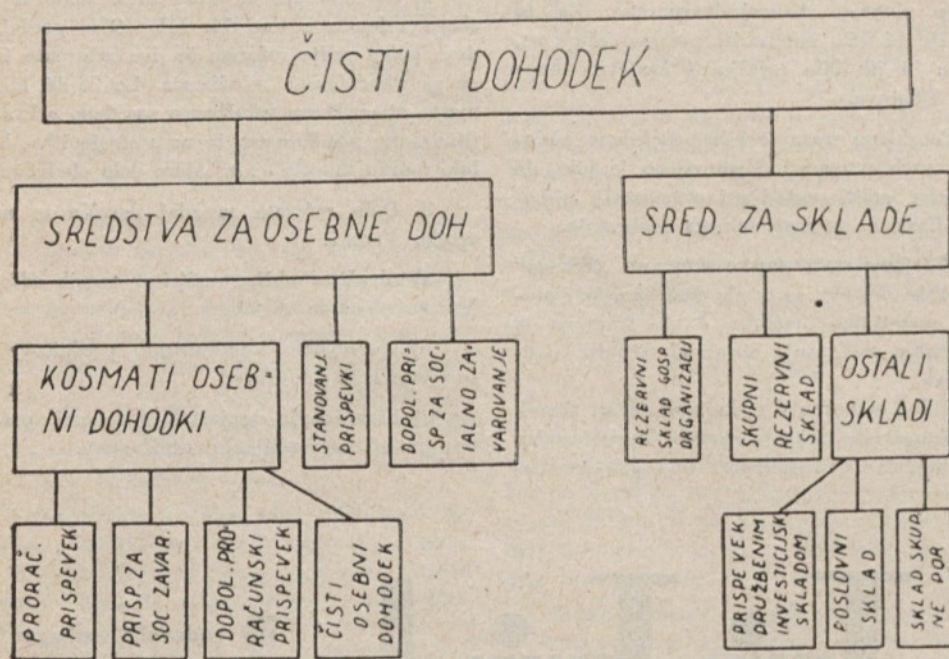

Poklicni gasilci pri delu

Nekaj o delitvi dohodka

V prejšnji številki, kjer smo razpravljali o delitvi dohodka, smo prišli do čistega dohodka, to je do tistega dela dohodka, o katerem odloča delavski svet podjetja. Če smo rekli odloča, to ne pomeni, da z njim tudi razpolaga. Osnovno delitev čistega dohodka na sredstva za osebne dohodke in sredstva za sklade predpiše delavski svet s posebnim pravilnikom o delitvi čistega dohodka, pri čemer je možnih več raznih načinov, toda bistveno je vedno to, da najvišji samoupravni organ predpiše smernice in merila za delitev, to je razmerje, koliko sredstev se nameni za osebne

njim: kosmati osebni dohodki (na katere smo se nekoč jezili v plačilnih listah in ki jih nikakor nismo mogli razumeti) in še dva prispevka, katerima je le-ta osnova za izračun: stanovanjski prispevek in dopolnilni prispevek za socialno zavarovanje. Stanovanjski prispevek plačujemo po stopnji 4% od kosmatega osebnega dohodka, iz tega prispevka zbrana sredstva pa se uporabljajo za gradnjo stanovanj. Za letos je določeno, da dobi polovico teh sredstev občina, v kateri je sedež podjetja, polovico pa občina, v kateri stanuje delavec. Dopolnilni prispevek za socialno zavarovanje

dohodke in koliko za sklade. Ko smo čisti dohodek razdelili na ta dva dela, nastanejo iz vsakega dela nove obveznosti, katere moramo izpolniti, preden končno lahko osebne dohodke v čistem znesku izplačamo delavcem in sredstva za sklade vložimo v ustrezni sklad in jih porabimo. Pa poglejmo shemo.

S pravilnikom o delitvi čistega dohodka smo čisti dohodek najprej razdelili na dva velika dela: na sredstva za osebne dohodke in na sredstva za sklade.

SREDSTVA ZA OSEBNE DOHODKE

Da nas ne bo naslov zapeljal k preveliki in navdušenju, poglejmo, kaj se skriva za

KOSMATI OSEBNI DOHODEK

Iz kosmatega osebnega dohodka poravnava naslednje izdatke:

1. Proračunski prispevek iz osebnega dohodka, ki se plačuje po stopnji 15% od osnove. To je dohodek občine, ki ga uporablja za

Ali smo dovolj zavarovali naše imetje?

Potrebo po širšem angažiranju celotne družbe, posebno pa odgovornih predstavnikov pri reševanju problemov požarne varnosti, narekuje število požarov, ki dnevno povzročajo veliko materialno škodo našemu gospodarstvu.

Iz obstoječe publikacije, ki nam je na razpolago, zasledimo, da je bilo v teku zadnjih pet let v državi 5035 požarov, in sicer 2106 v industriji, 2109 v gozdovih, 535 v kmetijstvu, 501 v prometu in 54 v rudarstvu. Navedeni požari pa so povzročili 6 milijard 465 milijonov dinarjev škode. V občini Ljubljana-Vič-Rudnik pa je bilo samo v preteklem letu in v prvih štirih mesecih leta 1962 57 požarov — povzročene škode za 16,893.450 dinarjev, očiščane škode pa za 91,930.000 dinarjev.

Služba požarne varnosti je, na primer, samo v letu 1961 v viški občini preprečila gospodarstvu 78,730.000 dinarjev škode. Seveda nam ta številka registrira le preprečene požare in bi bila škoda neprimerno večja, če bi se dalo ugotoviti, koliko škode je bilo preprečeno s preventivnimi kontrolami, oziroma s preventivno službo, ki posega bolj ali manj v vse panoge našega družbenega in zasebnega gospodarstva.

Vsekakor pa je povzročena škoda zaradi požarov s pravočasnimi intervencijami in preventivnimi ukrepi znatno večja od neposredne, če upoštevamo zastoj v proizvodnji, ki je čisto zvezan s tržiščem, s kooperanti in z obveznostmi do tujih ali domačih kupcev.

Pogosto slišimo tudi od odgovornih ljudi, ki jim je zaupano ljudsko premoženje, povsem nemogoče gledanje, češ, saj se nam ne izplača trošiti sredstev za požarna sredstva in na kader, ker nam tako in tako povrne škodo DOZ, če pogori podjetje. Res je, da DOZ povrne del škode, toda iz stališča interesov celotne družbe je tako gledanje povsem zelo škodljivo.

Omeniti moramo, da večina naših odgovornih ljudi in sveti delovnih kolektivov spo-

štujejo Zakon o zaščiti pred požarom (Ur. list FLRJ, št. 18/56) in druge predpise. Tako, na primer moramo tu izreči vse priznanje organizaciji te službe, vodstvu in delovnim kolektivom nekaterih naših podjetij.

Z druge strani pa ugotavljamo povsem nemogoč odnos do varnosti zaupnega družbenega imetja. So primeri, ko nekateri odgovorni tovariši kljub opozorilu, pa celo izdanim odločbam upravnega organa, ki je po svoji službeni dolžnosti dolžan skrbeti za požarno varnost, ne upoštevajo opozoril, pač pa jih celo ignorirajo. Tako na primer direktor Kmetijskega posestva Grosuplje, ki je na odločbo upravnega organa, izdano na podlagi Zakona o varstvu pred požarom, z zahtevo zgraditve požarnega bazena s kapaciteto 40 kubičnih metrov vode in nabavo najnujnejših gasilskih aparatov, odgovoril s svojim dopisom št. 601/62 naslednje: „Pod točko 4. in 6. navedene naloge v odločbi, ki bi jih moral obrat izvršiti, ste pozabili navesti, iz katerih sredstev naj to obrat uredi oziroma, kdo bo dal sredstva“, in dalje „... in bi bili zelo hvaležni, če bi naslovljeni ObLO vsaj enkrat nekaj prispeval za ureditev obrata na Turjaku, ker je na območju vaše občine. Zaradi pomanjkanja razpoložljivih sredstev se ureditvi pod točko 4. in 6. ne bo pristopilo, dokler nam naslov za te stvari ne preskrbi potrebnih sredstev.“

Tu je potrebno še pripomniti, da ves obrat Turjak, kjer je vloženih najmanj sto milijonov družbene imovine, ne razpolaga z nobenimi sredstvi, ki bi v primeru požara služila za preprečitev tako velike škode, razen tega pa v bližini ni gasilske enote.

V ilustracijo in opozorilo na posledice takega gledanja odgovornih ljudi naj navedemo nekaj primerov. V nekem našem večjem inštitutu kljub opozorilu uslužbenca upravnega organa na nevarnost požara v določenem delu objekta odgovorni niso prav nič pokrenili. In prav tu je nastal požar, ki je bil sicer

Nadaljevanje na 5. strani

zadovoljitev splošnih skupnih potreb in zlasti tudi za vzdrževanje šolstva.

2. Prispevek za socialno zavarovanje, ki se plačuje po splošni stopnji 22% in iz katerega se krijejo izdatki za obveznosti iz zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja za zaposlene delavce, invalide, upokojence in njih družine.

3. Čisti osebni dohodki, ki se obračunajo delavcem za njihovo delo, ki pa se zmanjšajo za dopolnilni proračunski prispevek v korist občine. Dopolnilni proračunski prispevek predpiše občinski ljudski odbor, vendar največ do višine 15% rednega proračunskega prispevka iz osebnega dohodka (zgoraj pod točko 1). Po odbitku dopolnilnega proračunskega prispevka se čisti osebni dohodki izplačajo delavcem.

Zakon o proračunskem prispevku iz osebnega dohodka predvideva še pooblastilo za občinske ljudske odbore, da predpišejo izredni proračunski prispevek iz osebnih dohodkov, za katerega pa sedaj ni osnove za obračun, odkar minimalni osebni dohodki niso več temelj za delitev dohodka, novih predpisov o tem pa še ni.

SREDSTVA ZA SKLADE

Drugi del sredstev čistega dohodka smo namenili za sklade. V skladih zbira podjetje sredstva, ki so namenjena ohranjanju in razvijanju proizvodne sposobnosti podjetja ter potrebnim rezervam in skrbi za primerno življenjsko raven zaposlenih delavcev.

1. Rezervni sklad podjetja.

Iz sredstev za sklade vlagamo letno v rezervni sklad sredstva v višini 2% obratnih

K I P

Keramičarstvo in pečarstvo LJUBLJANA

se priporoča svojim
cenjenim odjemalcem

sredstev. To vlaganje je obvezno dotlej, da dosežemo 10% triletnega povprečja obratnih sredstev. Če potem še nadalje vlagamo, lahko presežek porabljamo za nujna plačila, na primer za izplačila osebnih dohodkov, če na rednem bančnem računu ni dovolj sredstev.

Rezervni sklad se uporablja predvsem za kritje poslovnih izgub, če podjetje ne ustvari dovolj čistega dohodka, in za kritje razlike med nabavno ceno prodanih, poškodovanih ali uničenih osnovnih sredstev in amortizirano vrednostjo teh sredstev, če s prodajno ceno ali zavarovalnino ta razlika ni krita. Razlika se v tem primeru vplača v amortizacijski sklad.

2. Podobno, kot mora podjetje skrbeti za kritje poslovnih izgub, nalaga zakon to dolžnost tudi občinam in ljudski republiki, ki zbira ta sredstva v skupnem rezervnem

Nadaljevanje na 8. strani

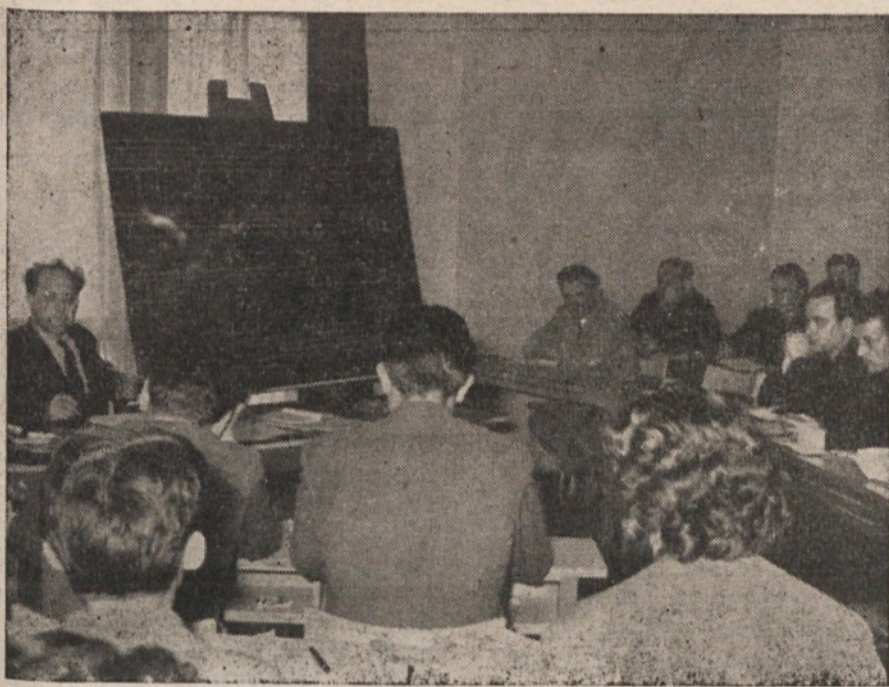
Seminarji za predsednike DS in sindikalnih podružnic

S tem, ko se je Občinski sindikalni svet odločil organizirati s pomočjo Delavske univerze več ločenih celodnevni seminarjev za predstavnike organov delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja, kakor tudi za predsednike sindikalnih podružnic, ga je k temu vodila edina želja, kako tudi po tej poti nuditi navedenim organom, zlasti pa predsednikom le-teh, čim večjo pomoč.

Docela razumljivo je, da mnogokrat in marsikje prav predsednik lahko zanjami, da bo seja ali sestanek, posvet ali razgovor potekal tako, kot si vsi skupaj želimo, skratka, brez dobre priprave za sejo ali sestanek kateregakoli organa si je težko zamisliti plodno razpravo in končno osvojitve pozitivnih zaključkov. Tako delati pa je zmogel samo tisti predsednik ali organ, ki stvari pozna in ki je gospodarsko ter politično primerno razgledan in kate-

pozitivni ali pa skrajno negativni.

Že v prejšnji številki smo omenili, da sta bili v organe delavskega samoupravljanja in izvršne odbore sindikalnih podružnic v letošnjem letu izvoljeni nad dve tretjini novih članov, medtem ko je predsednikov teh organov blizu 80%. Pričakovati bi torej bilo, da bo udeležba na seminarjih, razen izjemnih primerov, stoodstotna. Toda žal, zelo je razočaralo precejšnje število organov, oz. predsednikov:

Novi člani DS in sindikalnih podružnic skrbno sledijo predavanjem

rega takšno obzorje se ne konča ob ograji lastne organizacije, marveč sega preko meja komune, republike in federacije.

Iz tem, ki so bile podane na seminarjih, „Mesto in vloga sindikatov“, „Oblikovanje medsebojnih odnosov“, „Odnos podjetja do družbene skupnosti“, „Kolektiv kot nosilec samoupravljanja“, „Ekonomska načela poslovanja“, „Oblikovanje in delitev čistega dohodka“, „Samoupravni predpisi v gospodarskih organizacijah“, „Funkcija, vsebina in sistem dela DS in UO“, „Odnosi med organi vodenja in upravljanja“, „Vodenje sestanka in razprave“, „Sistem družbenega upravljanja v javnih službah, ustanovah in zavodih“, ter nekaterih drugih se vidi, da so bila v podajanju snovi in tudi v razpravi načeta vsa tista vprašanja in problemi, na katere kolektivi pri svojem vsakodnevem delu praktično tudi zadevajo.

Navedene teme so bile tudi v toliko zanimivejše, ker so bile podane v smislu najnovejših predpisov na področju gospodarstva, zlasti glede ekonomičnejše delitve dohodka, kvantitetnejših proizvodnih serij, dinamičnejšo poravnavo faktur itd., v negospodarskih organizacijah pa v smislu vse večjih pristojnosti, ki prehajajo na člane teh kolektivov, nagrajevanje po prizadevnosti ter strokovni sposobnosti itd. Poleg ostalega je bil zlasti zanimiv razgovor s predsednikom komisije za pregled pravilnikov o delitvi dohodka pri Zboru proizvajalcev ObLO, ki je prikazal mnogo primerov iz same prakse v pravilnikih in ki se kažejo kot zelo

V informacijo naj navedemo le to:

• Dvodnevnega seminarja (17. in 18. maja), ki je bil organiziran za vse predsednike sindikalnih podružnic gospodarskih organizacij, se je udeležilo od 87 le 52 ali 59,5%.

• Enodnevnega seminarja (21. maja), ki je bil organiziran za predsednike sindikalnih podružnic, šol, zavodov, javnih služb in zdravstva, se je udeležilo od 31 vabljenih le 18 ali 58 odstotkov.

• Dvodnevnega seminarja (23. in 24. maja), ki je bil organiziran za predsednike delavskih svetov in upravnih odborov, pa se je udeležilo od 100 vabljenih predsednikov prvi dan popoldne le 41 ali 41%, popoldne istega dne 30 ali 30%, naslednjega dne popoldne 38 ali 38%, popoldne tega dne pa komaj 28 ali 28%. Torej, več kot porazno, če pribijemo še to, da od 50 gospodarskih organizacij 21 ali 42% sploh ni poslalo svojega predstavnika na seminar. Povprečna udeležba je bila torej na tem tretjem seminarju, od katerega smo pričakovali največ uspeha, številu vabljenih oseb povprečno 34,2%, po številu udeležencev podjetij pa 58%. Na vseh treh seminarjih pa je bila povprečna udeležba 58,5%.

Če torej na tretji dvodnevni seminar ni poslalo svojih predsednikov 21 podjetij, menimo, da so ti tovariši bili pač na svojih delovnih mestih. Če pa upoštevamo, da je bil seminar celodnevni in da tovariši udeleženci niso bili prikrajšani pri osebnih prejemkih za izgubo delovnega časa, nekateri le niso čutili dolžnosti prisostvovati semi-

narju tudi popoldne. Res nerazumljiv odnos teh tovarišev do svoje gospodarske organizacije.

Zal ni prostora, niti ni naš namen navajati tiste gospodarske organizacije, ki imajo do tega vprašanja popolno nerazumevanje, ker jih je, kot je razvidno v gornjem prikazu, na nesrečo odločno preveč.

V programu je sicer še dvodnevni seminar posebej za predsednike obratnih delavskih svetov in svetov ekonomskih enot, vendar lahko za dosedanje seminarje z gotovostjo trdimo, da so uspeli in so prisotni tovariši na njih lahko dobili dovolj koristnih napotkov za svoje bodoče odgovorno delo, kar so tudi sami izjavili. Saj so poleg ostalega na seminarjih ugotovili, da delavski sveti in upravni odbori še niso docela in povsem postali gospodarji, da so se premalo spuščali v ekonomsko upravičenost delitve osebnih dohodkov, da tako zvani povprečni prikazi bodisi za osebne dohodke ali o drugih izvršenih nalogah praktično zelo malo povejo in proizvajalce samo zavajajo, da imajo

ponekod strokovni kolegiji premočan vpliv na organe upravljanja, da je bilo obveščanje kolektiva o različnih problemih gospodarske organizacije skrajno pomanjkljivo ter da se bo treba nujno mesečno sestajati in proizvajalcem sproti mesečno ter jasno prikazati vse težave, ki obstajajo v podjetju ali pa zunaj njega. Vsekakor je želeli, da bi organi gospodarskih in drugih organizacij organizirali takšne in podobne seminarje za vse člane delavskih svetov in upravnih odborov ter se temeljiteje posluževali Delavske univerze z njenimi kvalitetnimi kadri, kakor tudi lastnih strokovnjakov, ki jih je nemalo v naših gospodarskih in negospodarskih organizacijah. Da je to res, nam povejo nekateri primeri, ko ekonomisti in računovodje hodijo predavati drugam honorarno, člane delavskega sveta in upravnega odbora kakor tudi ostale proizvajalce svojega lastnega podjetja pa niso uspeli seznaniti z najnovejšimi instrumenti na področju gospodarstva.

Mesarič Jože

Ali smo dovolj zavarovali naše imetje?

Nadaljevanje s 4. strani

s pravočasno intervencijo poklicne gasilne enote zadušeni in s tem preprečena škoda v vrednosti približno 50 milijonov dinarjev. Nadalje je bilo v nekem podjetju žarišče požara odstranjeno šele po večkratni intervenciji upravnega organa, čeprav je v tej tovarni že gorelo. Za odstranitev stalne možnosti požara je bilo v tem primeru potrebno odstraniti le skup s katranom prepojenega papirja. Nadaljnji primer so nekatera naša kmetijska posestva, kjer najdemo polne hleve živine v vrednosti tudi po več 100 milijonov dinarjev v takem stanju, da vsak hip lahko nastane požar iz malomarnosti ali pa naklepno, saj smo ugotovili, da je dostop v te hleve možen vsakomur brez kontrole. V primeru požara pa navadno ni v bližini prav nobenih sredstev za gašenje, niti ni na razpolago sirene ali telefonske zveze z gasilskimi enotami. Nekatera gospodarska podjetja imajo za nočno službo bolne ali stare uslužbenke, ki jim fizična kondicija onemogoča hitro in odločno ukrepanje v primeru požara. Se je takih primerov na območju naše občine, toda dovolj karakteristični so navedeni, ki zgovorno kažejo na skrajno neodgovoren odnos do zaupnega družbenega imetja.

V smislu zakona o varstvu pred požarom po členu 47 je podjetje dolžno plačati kazen v primeru, če se odločba, izdana od upravnega organa, ne izvrši, čeprav do požara ni prišlo. V kolikor pa nastane škoda, pa jo v skrajnem primeru povrne DOZ in tako je s tem zadeva rešena. Tu se vprašamo, kdo je podjetje, ki plača kazen in kdo je DOZ, ki povrne delno škodo? Tu je lahko samo en odgovor: „Delovni ljudje, ki so s svojimi žulji ustvarili ljudsko premoženje.“

Mislimo, da se moramo vprašati, ali je pravilno, da trpi skupnost v primerih očitne malomarnosti odgovornih oseb do družbene lastnine, ki bi z malimi sredstvi in z boljšo organizacijo preventive vsekakor preprečili požar. Verjetno bi tu morali nastopiti delovni kolektivi, pa tudi sodne oblasti, ki bi v takih primerih zahtevale, da materialno škodo nosijo odgovorne osebe, ne pa podjetje oz. skupnost, ki so opustile ali niso hotele storiti vse, da čisto z minimalnimi stroški in boljšo organizacijo preprečijo težko pridobljeno družbeno imetje.

Ko ugotavljamo tako kričeče in nemogoče primere posameznih vodilnih ljudi do očitnega družbenega imetja, pa moramo izreči vse priznanje veliki požrtvovalnosti in tudi čutu odgovornosti do skupnosti onih delovnih ljudi, ki so se združili v prostovoljna gasilska društva in jih celo bolj ali manj sami opremili z najnovejšim gasilskim orodjem.

Če se ozremo na veliko število požarov in višino škode, ki obremenjuje naše gospodarstvo, posebno industrijo in gozdarstvo, tedaj pridemo do zaključka, da je nujno vzporedno z razvojem gospodarstva vlagati tudi sredstva za požarno varnostno službo, saj se nam to bogato investira.

Ali bomo v bodoče več storili proti nepotrebnemu uničevanju družbene lastnine in odpravili malomaren odnos posameznikov, ki ga imajo še marsikje do požarne službe, vsekakor zavis od strožje družbene kontrole in individualne odgovornosti.

Tone Curk

Naši kulturni spomeniki

Na malem hribčku sredi Polhovega Gradca stoji še stara kapela. Zob časa jo je že tako načel, da se je bati, da se bo vsak čas zrušila. S tem se bo zrušilo tudi delo naših prednikov in današnji kulturni spomenik. Na raznih turističnih sestankih in na občnem zboru društva je bilo sklenjeno, da se to obnovi v čim krajšem času. Minilo bo polletje, prišla bo zima in možnost, da se nam tudi to podre, kar še stoji. Moramo razumeti, da turiste ne bo privlačevalo samo gostišče. Prva želja vsakega turista je, da si najprej ogleda kraj in njegove znamenitosti. Ko vidijo to zanemarjenost spomenikov, prav gotovo ne morejo odnesti lepih vtisov iz našega kraja.

Neptunov vodnjak je tudi zelo zanemaren. Poleti najdeš v njem vse, od slame pa tja do palic. Tako lep vodnjak kot je, je res zelo zanemaren. Tudi park zraven njega ni nič lepši. Nekaj rož in grmovja ga krasijo. Poleg tega najdeš na parku grede krompirja in solate. Mar se lahko ponašamo na park, ki je nekoč krasil Polhov Gradec? V ribniku v parku je polno alg, žab in druge golazni. Obzidje okrog parka je porušeno, kot da bi se ponovno pojavili Turki. Naš vaški muzej je konzerviran in škoda, da ni še zastražen. Malokateri domačin se lahko ponaša, da si ga je ogledal, da o tujcih sploh ne govorimo. Tudi jaz sem ga videl samo enkrat, čeprav je v šoli, katere sem pred leti obiskoval. V muzeju imajo shranjene stare slike, orožje starih Rimljanov in podobno. Ključ je shranjen, kot bi bil v muzeju sam smodnik.

Vso stvar bi se dalo urediti s prav malimi finančnimi sredstvi. Na tak način pa bi se tudi povečal naš turizem in dvignil ugled naši vasi. Toda nekateri niso zainteresirani za to.

Neptun

Izobraževalna dejavnost naše Delavske univerze

IZ RAZPRAVE NA SKUPŠČINI ZVEZE LJUDSKIH IN DELAVSKIH UNIVERZ

Naša Delavska univerza ima razsežno krajevno področje, glede na to da se naša občina rasteza od Črnega vrha in Polhovega Gradca do Velikih Lašč in združuje štiri bivše občine: Vič, Rudnik, Dobrova in Velike Lašče, posamezni kraji pa so oddaljeni od središča občine tudi do 40 km. Vso izobraževalno dejavnost opravlja le ena Delavska univerza, pri kateri sta redno zaposlena samo dva uslužbenca.

Že tri bivše Delavske univerze, ki so delovale na tem področju so, prav tako kot sedanja združena Delavska univerza, usmerjale v znatni meri svojo dejavnost na izobraževanje v vaseh in centrih krajevnih skupnosti.

Večina izobraževalnih oblik se odvija v tesnem sodelovanju s krajevnimi organizacijami Socialistične zveze delovnega ljudstva, kulturno-prosvetnimi društvi, ostalimi organizacijami ter osnovnimi šolami. Le tesno sodelovanje s temi krajevnimi činitelji omogoča, da si dejavnost delavske univerze uspešno utira pot v naše vasi in naselja in zajema čedalje večje število državljanov.

Dosedanja praksa je pokazala, da je zanimanje državljanov za splošno, poljudno-znanstveno in družbeno izobraževanje vedno večje, posebno v oddaljenejših krajih, kjer državljanji nimajo možnosti kulturnega izživljanja. Zato upravičeno trdimo, da so vzroki neuspelih predavanj na podeželju skoraj vedno v slabi organizaciji in slabem obveščanju ljudi — z drugo besedo — odraz neaktivnosti krajevnih organizacij.

Pri predavateljih je treba posvečati vso pozornost izboru aktualne tematike tako, da le-ta ustreza krajevnim prilikam, željam in interesom. Če samo ponesrečen naslov predavanja je lahko vzrok slabe udeležbe.

Poslušalci na vasi so v mnogem zahtevnejši kot v mestu, na drugi strani pa si dober predavatelj, ki se zna živeti v mentaliteto ljudi, ki jim predava, lahko v vasi pridobi najbolj hvaležen krog poslušalcev.

Zanimivo je dejstvo, da so zunanje-politična vprašanja na podeželju v središču zanimanja. Predavanja o OZN, beograjski konferenci in XXII. kongresu ter zunanje-politične preglede nasploh je poslušalo po 200 do 300 vaščanov. Tudi v slabem vremenu so starejše

žene in moške prihajali celo uro daleč peš na predavanja.

Dejavnost naše delavske univerze se na

podeželju le počasi usmerja k intenzivnejšim oblikam splošnega in družbenega izobraževanja.

Nekdanje poljudno-znanstveno področje izobraževanja s potopisi in občasnimi predavanji iz naravoslovja, zgodovine in podobno v manjši meri še vedno opravlja svojo vlogo „prosvetljevanja“, kot pravimo, s tem pa uspešno prebujamo vedno širši interes za intenzivne in smotrnejše oblike.

Poljudna predavanja v obliki potopisov, spremljana z barvnimi diapozitivi, predstavljajo pričetek družbenega izobraževanja na vasi. S primerno izbranimi potopisi se državljanji na zanimiv in nevsiljiv način seznanjajo s sodobnimi dogajanjem v svetu in zunanje-političnimi vprašanji.

Posebne zbirke diapozitivov, ki smo jih sami izdelali, seznanjajo državljane z zgodovino NOB, s posebnim poudarkom na dogodkih, ki so se odigrali na področju naše občine. Tak način vzbuja med gledalci in poslušalci veliko zanimanje. Material s tiskanim komentarjem v brošuri „Naša občina včeraj, danes in jutri“ se je izkazal kot dragocen učni pripomoček v šolah.

Kulturno-zgodovinski in gospodarski oris naše občine ponazarja 80 barvnih diapozitivov in so bili le-ti dobra ilustracija k predavanjem in razpravam o gospodarskem razvoju naše občine. V krajih, kjer so gledali in poslušali predavanja, spremljana z diapozitivi, so ljudski odborniki na zborih volivcev lahko mnogo lažje tolmačili naš občinski družbeni plan in govorili o perspektivah gospodarskega razvoja v naši občini.

Tako dajemo starim oblikam poljudno-znanstvenega prosvetljevanja novo vsebino, prilagojeno razvoju in potrebam naše družbe. Stremimo pa še vedno k novim, vsebinsko in metodološko popolnejšim oblikam.

Težko je podrobno naštetiti vse oblike izobraževalne dejavnosti, ki se uveljavljajo na podeželju, zato bi omenili le še „šole za starše“ in predvsem „šole za življenje“, ki so letos zajele znatno večji krog poslušalcev.

Šole za življenje obiskuje naša podeželska mladina z velikim zanimanjem in smo jih marsikje organizirali na njihovo izrecno željo. V najoddaljenejših krajih na Črnem vrhu, v Polhovem Gradcu, Dobrovi, Horjuhu in v Velikih Laščah, povsod je nad 40 mladincev in mladink z zanimanjem in z vso resnostjo sledilo predavanjem. Doslej smo organizirali dvanajst takih šol.

Predvajanje filmov vsekakor ne sme hromiti ostalih oblik izobraževanja, predstavlja pa na našem področju tudi važno dejavnost. V oddaljenih krajih, med katerimi so tudi taki, kjer je prvič zabrel kino-projektor, je ta dejavnost pomembno sredstvo širjenja kulture in izobrazbe. S smotrnim izborom filmov s področja znanosti in tehnike, zgodovine in politične vzgoje, umetnosti itd. lahko bistveno vplivamo na razvoj kulture in splošne družbeno-politične razgledanosti, obenem pa si prav s to obliko ustvarjamo in vzgajamo poslušalstvo, ki postaja dostopno tudi za zahtevnejše izobraževalne oblike.

Darko Perovšek

Razvijajmo zavest o družbenem pomenu gozdov

V zadnjem času se po naših vaseh na veliko razpravlja o gozdovih, zlasti o tistih iz zasebnega sektorja. Med prebivavci se širijo različne teorije in parole o „podržavljanju“ zasebnih gozdov in o ukinitvi zasebne lastnine na tem področju. Posamezniki skušajo izkoristiti zadnje ostrejšje ukrepe družbe — ki je ponovno zabranila uporabo primitivnih žag venecijank v primarni predelavi lesa — za nekatere svoje posebne namene, ki imajo že političen prizvok in bi hoteli na vsak način ribariti v kalnem. V čem je pravzaprav stvar?

Vsem je bolj ali manj znano, da so gozdovi za narodno gospodarstvo koristni na dva različna načina:

— posredno s svojim vplivom na klimo in tla, pri čemer dajejo določeno obeležje pokrajini ter

— neposredno s svojimi glavnimi in postranskimi donosi.

Družba je seveda zainteresirana tako na enih kot na drugih koristih. Les je še vedno dragocena surovina za celo vrsto naših industrijskih panog in za izvoz. Na lesu je življenjsko zainteresirana naša lesna industrija. Toda les se proizvaja na omejenem zemeljskem področju in ga ni v izobilju. Les je tako, kot na primer premog ali nafta, osnovna surovina enega dela naše industrije in v tem je njegov družbeni pomen.

Proces gozdne proizvodnje pa ima tudi sam na sebi tipično družbeni značaj.

Če omenim samo nekaj takšnih karakteristik, bi navedel, da je za gozdarstvo značilen med drugim razmeroma dolg krog proizvodnje, ki se giblje pri raznih lesnih vrstah

od 30—180 let ali v povprečju okoli 100 let.

To pa vsekakor močno presega okvire zasebnega gospodarjenja. Tudi produkt sedanjega dela, na primer pri pogozdovanju, negi, varstvu, osnovanju novih sestojev itd. se realizira normalno šele ob koncu proizvodnega kroga, to je v času, ko pristopamo k sečnji, torej pri izkoriščanju gozdov. Poleg tega pa je udeležba dela v primerjavi z vrednostjo končnega produkta razmeroma majhna. Sama sečnja gozdov je lahko v krajšem razdobju večja ali manjša od prirastka, pri čemer pa se mora v daljšem razdobju izravnati s prirastkom. Za družbeni značaj gozdne proizvodnje je pomembna še ena ugotovitev. Zaradi celovitosti gozdov se vse nepravilnosti gospodarjenja z gozdovi na ožjem območju, parceli ali po posameznem lastniku prenašajo na sosednje ali širše območje.

Ko so torej gozdovi pa svojem splošnem pomenu in še posebej zaradi svoje vloge v proizvodnji izrazito družbenega značaja, je razumljivo, da so ukrepi komune ali širše skupnosti glede omejevanja svobodnega razpolaganja z gozdovi in v prometu z lesom

zelo nujni in potrebni. Gozdnemu gospodarjenju je treba zagotoviti pravilno vlogo in pravo smer. To pa načeloma zagotavlja temeljni, zlasti pa republiški zakon o gozdovih. Tudi v mnogih razvitejših državah in z drugačnim družbenim sistemom, kot je naš, so problem gozdarstva rigorozno rešili. Naša dežela pa je socialistična. Naša pot o preobrazbi vasi je znana. Gre za organizacijo velikih socialističnih proizvodnih obratov s postopnim združevanjem, s postopnim zbiranjem zemljišč tako v kmetijstvu kakor v gozdarstvu. Toda to je pot, ki bo tudi kmečkemu posestniku omogočila, da bo dosegel večje donose, večje proizvodne rezultate in s tem višji življenjski standard. Zaradi tega tudi pri nas ne pride v poštev, da bi nasilno spreminjali lastninske odnose.

Seveda pa ne bomo dovolili, da bi vsakdo delal prav vse, kar bi hotel, kot je bil primer v zadnjem času z žagami venecijankami, ko se je žagalo in preprodajalo les na veliko. To je anarhija. Kar čez noč je pričelo na območju naše občine obratovati nad 70 žag venecijank, od teh okoli 60 takih, ki so v lasti zasebnikov za njihovo lastno uporabo. Vse te žage pa so bile seveda sposobne razrezati precejšnje lesne mase. In nenadoma je postalo pereče izpolnjevanje planskih nalog, posebno v preskrbi s hlodovino in za izvoz. Med tem ko je družbeni sektor doslej izpolnil svoje obveznosti skoraj 100%, jih je zasebni sektor komaj 25%. Če pomislimo, da je okrog 20.000 ha gozdov v naši občini zasebnih, potem vidimo, da gre tu za precejšnje količine

lesa. Precejšnja škoda je nastala tudi zaradi velikih lesnih odpadkov, do katerih prihaja, če se razrez opravlja na zastarelih žagah venecijankah, saj gre okoli 40% asortimenta v izgubo. To pa je okrog 4000 dinarjev pri m³, medtem ko v istem času moderne industrijske žage niso bile v polni meri izkoriščene.

Zaradi tega bodo v prihodnje opravljale razrez samo žage v Polhovem Gradcu, LPI Podpeč, Skofljica, Tesarstvo na Ižanski cesti, Rob in Kozarje. Omenjene žage bodo opravljale usluge tudi za krajevne in domače potrebe, za odročne oziroma zelo oddaljene vasi pa se bo poiskala rešitev ali s tako zvano prenosno žago, zamenjavo lesa ali kako drugače. Prav tako povzroča gospodarstvu precejšnjo škodo masovni razrez hlodovine in to s krožnimi žagami (cirkularkami) v suho robo, zlasti pa v zaboje v okolici Velikih Lašč.

Nekateri pravijo: več žag je bilo, več denarja je padlo v občinsko blagajno. Toda, kdo je kontroliral vse te zakotne žage? Nekateri so se tu brezobzirno pehali za dobičkom za vsako ceno. Prometni davek, ki bi ga morala dobiti skupnost, sta si lepo delila žagar in lastnik hlodovine. Toda ne na polovico, temveč žagar več, kmet pa manj. Tako je tudi tu kmet potegnil krajši konec. Potrošnik je moral še vedno v trgovini ali pri mizarju lesne predmete drago plačevati in družba kot celota je bila oškodovana za visoke zneske.

Zato je bila družba prisiljena ukrepati. In bo še morala ukrepati, pa naj bo to nekaterim všeč ali ne. Seveda pa je potrebno pametno ukrepati. Tu je vprašanje, kako zagotoviti razrez hlodovine za lastne potrebe. Kmet iz Gornjega Iga ali Mohorja bo težko peljal svoje hlode na žago v Ljubljano in bo raje prekršil zakon in jih razrezal na žagah sosedov. To bodo morale kmetijske zadruge, oziroma gozdni obrati, ustrezno rešiti.

Da bi gornje in ostale pomanjkljivosti pri upravljanju gozdnega bogastva in pri prometu z lesom čim temeljiteje odpravili, prehajamo na kompleksno, strokovno in enotno gospodarjenje v vseh gozdovih brez ozira na lastnino. To ne pomeni, da ukinjamo privatno lastnino, temveč gre za plansko usmerjanje in reguliranje gozdne proizvodnje po določeni gozdno-gospodarski organizaciji. Z drugimi besedami se to pravi, da gremo v podružbljanje gozdne proizvodnje, o čemer govori tudi novi republiški zakon o gozdovih. Gre za uvajanje določenih kooperacijskih oblik med posestnikom in gospodarsko organizacijo tudi v gozdarstvu, gre za proizvodno sodelovanje, ki je v manjši meri že obstajalo, kar pa naj bi sedaj, ko to razširjamo, izrazili v pogodbenih oblikah. Kako naj bi to praktično bilo, za to norme še niso dokončno izdelane. Vsekakor bo gozdno-gospodarska organizacija podružbljala gozdno proizvodnjo tako, da bo z zasebniki sklenila dolgoročne pogodbe za prevzem gozdov in gozdarjenje. Tu je gozdnemu posestniku že po zakonu zagotovljena cena lesa na panju v višini najmanj 50% vrednosti lesa na panju, to je tako zvana renta, ki pripada vsakomur zato, ker je lastnik gozda.

Dalje mu je zagotovljena pravica, da v svojem gozdu vsak sam lahko izvrši posek in prevoz lesa in da je za to plačan. Zagotovljena mu je tudi pravica do lesa, ki ga potrebuje v lastnem kmetijskem gospodarstvu, in uporaba postranskih gozdnih proizvodov.

Tistemu posestniku, ki pa malomarno in nestrokovno ravna s svojimi gozdovi, kar pomeni, da opravlja črne sečnje, zanemarja pogozdovanja ali krši gozdni red, ustvarja pogoje za širjenje gozdnih škodljivcev in drevesnih obolenj itd., pa bo lahko ObLO odvzel gozdove za določen čas in jih dal v gozdarjenje pristojni gospodarski organizaciji.

Seveda pa je v zvezi s podružbljanjem gozdne proizvodnje še nekaj odprtih vprašanj, tako glede rente, kot glede zemljarine, gozdne nega sklada in prometnega davka. Tudi ni vseeno, katera gospodarska organizacija bo prevzela gozdove v upravljanje, ali kmetijska zadruga ali pa gozdno gospodarstvo. No, o tem pa drugič kaj več.

Inž. Slavko Koblar

POLHOV GRADEC: prometna vzgoja pionirjev in prireditve na Dan mladosti

Z neverjetno naglico se je začel v Polhovem gradu v zadnjih letih razvijati turizem in to zlasti motorizirani, odkar je kraj dobil moderno, asfaltirano cesto in prijeten Turistični dom. Zaradi teh pridobitev ni v zadnjem času nobena redkost, da zlasti ob nedeljah vozijo po lepi dolini proti Polhovemu Gradcu kolone avtomobilov in motoristov. Nekateri nato nadaljujejo pot proti Gorenji vasi in dalje proti Škofji Loki ali Idriji in naprej proti morju, spet drugi se odločijo za lepo gorsko cesto na Črni vrh, od koder pa morajo po isti cesti nazaj, kajti nekaj kilometrov ceste, ki bo povezovala Polhograjsko s Poljansko dolino, je še vedno nedograjena. Večina si poišče okrepčila v obeh gostilnah, zlasti pa se vsi navdušujejo nad izredno lepim Turističnim domom in njegovo okolico, kjer v prosti naravi preživijo prosti čas nedeljskega počitka in si tako naberejo novih moči na naslednji teden.

Razumljivo je, da zaradi tako številnega obiska tujcev z motornimi vozili tudi domačini niso ostali ravnomo-

več semaforjev na baterije itd. Pred časom so si tudi ogledali Pionirski vojni park v Ljubljani in si tiho želeli, da bi tudi sami kdaj lahko upravljali z miniaturnimi avtomobilčki. Večina pionirjev, zlasti iz višjih razredov, je napravila izpit čez vse tri stopnje za dosego pionirskega prometnega znaka.

Da so polhograjski pionirji dosegli tako lepe uspehe, je zasluga zlasti tov. Kavčiča, ki vseskozi vodi na šoli tehnično in tudi prometno vzgojo pionirjev. V zadnjem času pa se je delo precej izboljšalo tudi z uspešno povezavo AMD Ljubljana, ki ima vse razumevanje za sodelovanje z našo pionirsko organizacijo. Zahvala za to gre vsekakor upravi AMD, zlasti pa inštruktorju tov. Srpčiču, ki si že vsa leta obstoja AMK Polhov Gradec osebno zelo prizadeva za razvoj tehničnega znanja prebivalcev našega kraja. V zadnjem času je vso svojo skrb posvetil predvsem našim najmlajšim. Tako je bilo letos že več predavanj oziroma filmskih predstav za pionirje, v soboto, 19. maja pa je bila v dvorani Zadrúžnega doma kino predstava tudi za odrasle, ki so si v zelo velikem številu ogledali poučne filme.

V nedeljo, 20. maja pa so imeli pionirji svoj dan. Program, ki je bil

zelo obsežen, zaradi slabega vremena namreč ni mogel biti v celoti izveden.

Navdušenje ob pionirskih avtomobilčkih za prometno vzgojo

Zato je bil čas, odmerjen za vožnjo s pionirskimi avtomobilčki, ki so jih za ta dan pripeljali iz Ljubljane, zaradi nenehnega padanja dežja skrčen na pol-drugo uro, medtem ko bi po predvidenem programu lahko vozili okrog 6—7 ur. Pionirji so si zato ogledali nekaj več filmov, popoldne pa so imeli prireditev: „POKAŽI, KAJ ZNAS“, na kateri je sodelovalo pet posameznikov ter ekipi podmladka AMD Ljubljana iz Osnovne šole Polhov Gradec in Ljubljane. Trije najboljši posamezniki so si priborili za nagrado vstopnice za ogled avto-moto dirk v Ljubljani, medtem ko sta ekipi pokazali enako znanje, saj sta obe pravilno odgovorili na vsa postavljena vprašanja. Mladina, pa tudi številni starši, so napolnili veliko dvorano do zadnjega kotička, kar dokazuje, da je zanimanje za to vrsto športa v našem kraju veliko. Ob zaključku tekmovanja so pionirji poslali brzojavko maršalu Titu in mu čestitali ob njegovem 70. rojstnem dnevu, mladinski pevski zbor pa je zapel Pesem o Titu.

S tem je bila ta prireditev, ki je kljub dežju zelo lepo uspela, končana, mi vsi skupaj pa želimo, da bi takšna tekmovanja še organizirali, saj je prav zadnje pokazalo, da trud, ki ga naši vzgojitelji vlagajo v poučevanje tehnične in zlasti prometne vzgoje na naši osemletki, ni bil zaman!

— ar

Pionirji so proslavili „Dan mladosti“

Zveza prijateljev mladine občine Vič-Rudnik in odbor za jugoslovanske pionirske igre sta razpisala tekmovanje vsem pionirskim odredom in društvom prijateljev mladine v času od 6. aprila do 25. maja 1962. Tekmovanje je obsegalo naslednje dejavnosti:

a) urejanje igrišč, šolskih dvorišč, novih rekreacijskih športnih prostorov, urejanje ulic, spomenikov itd.;

b) organizacija izletov — praznovanje pomladi itd.;

c) pridobivanje novih članov DPM ter naročnikov Glasila DPM — predvsem pri pionirskih starešinskih svetih;

d) množično sodelovanje na že tradicionalnih občinskih športnih tekmovanjih.

Tekmovanje je bilo svečano zaključeno v soboto 26. maja v kinu Vič. Najboljši pionirji, ki so se zbrali tam, so poleg programa Glasbene šole Vič, folklorne skupine II. osemletke Vič in pevskega zbora šole Horjul slišali še pozdrav in čestitke predsednika ZPM tov. Sivica, sekretarja SZDL občine Vič-Rudnik

tov. Moleta, predsednika občine tov. Rometa in sekretarja Zveze za telesno vzgojo tov. Koševine. Tov. Borka Mernik, predsednik občinskega odbora za jugoslovanske igre, je razdelila lična priznanja vsem odredom in društvom, ki so sodelovali v tekmovanju, najboljšim sedmim pa so bile razdeljene nagrade za nakup športnih rekvizitov v skupnem znesku 170.000 dinarjev. Poleg tega je zastopnica tovarne „Ilirija“ prečitala pismo kolektiva tovarne, ki poklanja šoli Velike Lašče za osvojena tri prva mesta v šahovskem tekmovanju deset šahovskih kompletov. Občinski odbor SZDL pa je povabil najboljše pionirje iz vsake šole na izlet v neznano. Pionirji so z navdušenim ploskanjem sprejeli priznanja in seveda tudi nagrade.

Priznanja so prejeli naslednji pionirski odredi in društva prijateljev mladine: šole Barje, Brezovica, I. osemletka Vič, II. osemletka Vič, Dvorska vas, Horjul, Ig, Oskar Kovačič, Vrtec Malči Beličeve, Skofljica, Tomišelj, Vrhovci, Velike Lašče, Dobrova, Veliki Osolnik in Zapotok, med društvi prijateljev

Prizor z zaključne prireditve

mladine pa Kolezija, Ig, Notranje gorice, Skofljica, Rožna dolina, Malči Beličeve, Trnovo in Vrhovci.

Nagrade pa so prejeli:

II. osemletka Vič — Kajuhoval pionirski odred za prvo mesto v mnogoboju, košarki, smučanju, šahovskem tekmovanju (v občinskem tekmovanju).

Oskar Kovačič: za ekipno prvenstvo v rokometu, namiznem tenisu in streljanju.

Velike Lašče: za tri prva mesta v šahovskem tekmovanju ter množičnem sodelovanju v vseh tekmovanjih.

Vrhovci: prvo mesto v občinskem tekmovanju med dvema ognjema, šahovskem tekmovanju mladink ter množičnem sodelovanju pionirjev pri urejanju igrišča.

Ig: prvo mesto v šahovskem tekmovanju starejših pionirjev, za množično sodelovanje pri urejanju igrišča ter pomoč pri pridobivanju članov DPM.

Skofljica — šola za prvo mesto pri urejanju igrišča in šole sploh.

Vič I.: za množično udeležbo na vseh športnih tekmovanjih ter pridobivanje novih članov DPM in Glasila DPM.

Glede na omejena denarna sredstva društvom prijateljev mladine nagrade niso bile podeljene.

Tako so pionirji občine Vič svečano zaključili tekmovanje in ob enem proslavili praznovanje rojstnega dne maršala Tita.

Diploma — čast za pionirski odred

dušni. Ze od leta 1955, ko je bil na pobudo mladinske organizacije ustanovljen Avto-moto krožek, ki je deloval v sklopu AMD „Zdravko Vrhunc“ iz Ljubljane, so se zlasti mladina in pionirji začeli živo zanimati za razvoj motorizacije. Med vidne uspehe, ki so bili na tem področju doseženi, lahko štejemo dvakratno uspešno izvedbo avto-moto dirk na Črni vrh v letu 1956 in 1957, dalje več tečajev za šoferje - amaterje in mopediste. Samo slednjih je na področju Polhovega Gradca in okolice nad 400 že prejelo potrdilo o znanju cestno - prometnih predpisov.

Znano je, da je reforma šolstva dopolnila učni program tudi z uvedbo tehnične vzgoje, katere veja je tudi prometna vzgoja naših pionirjev. Na Osnovni šoli v Polhovem Gradcu so to nalogo dosledno izvedli. Ze tretje leto obstaja tukaj Prometni krožek, v katerem so vključeni skoraj vsi pionirji, ki delajo v različnih sekcijah. Skozi ocelo šolsko leto imajo v programu različna predavanja o prometu, varnosti na cesti, pravilni vožnji s kolesom, zgodovini prometnih sredstev itd., dalje imajo večkrat na sporedu poučne filme, sami rišejo prometne znake, izdelujejo makete križišč, napravili so

KMETIJSKI NASVETI

Kako molzemo?

Mleko je visoko vredno hranilo. Kot hrano v svetu zavzema mleko prav lepo mesto. Potrošnja mleka je sicer v raznih državah prav raznolika. Obsega mleko v vseh stanjih in mlečnih proizvodih, ki se vedno bolj množijo. Saj poleg ostalega, prav po potrošnji mleka ocenjujemo standard ljudi. Ne pa samo to, mleko je vir zdravja in pomeni veliko manj bolniških postelj — prihranek težkih denarcev. Vse to pa je mogoče le, če je mleko

Tako, da le-ta pravilno usmeri predelavo mleka.

Molža je strokovno delo. Zavedati se moramo, da je čista in okretna roka za umetni odvzem mleka najstarejši in najboljši molzni stroj. Toda ne samo roka, tudi glava je pomembna. Molzač mora biti primerno oblečen in to čisto, da ne bo nikjer mikroorganizmov. Molzač mora biti zdrav in sposoben za molžo, kajti krava izloča mleko le 7 minut in v tem času mora biti molža opravljena. Vse poznejše cukanje ne rodi uspeha.

Molžo samo lahko razdelimo v naslednja opravila:

- a) čiščenje vimena in spodbujanje molznice k molži;
- b) odvzem prvih curkov;
- c) molža;
- d) izmolzevanje.

Dekle pri molži

zdravo — nepokvarjeno. Doseči to je mogoče le s tehnološko popolnim procesom.

Kaj obsega proces proizvodnje mleka? Tako začnemo s starim ljudskim pregovorom: „hrana na gobcu“ molze. Toda to je le del resnice, ki jo moramo močno razširiti. Hlev, oziroma stojišče. To je zelo močan faktor, ki vpliva na kvaliteto in kvantiteto mleka. Od molžača v veliki meri zavisi, kakšno hrano nudi mleko — zdravo ali pokvarjeno. V mnogih državah po svetu so predpisi, oziroma pogoji, ki jih mora vsak proizvajalec mleka izpolniti, če hoče proizvajati mleko za potrošnjo (trg). Tako je na primer predpis v Angliji, da mleko ne sme vsebovati več kot 30.000 do 100.000 mikroorganizmov. Kakšno je stanje pri nas? Naše mleko vsebuje celo 35 milijonov do 180 milijonov mikroorganizmov. Seveda ni vse mleko tako in tudi pri nas dosegamo prav lepe rezultate. Tako na primer prav na našem področju Agrokombinat obrat Ključ dosegla rezultate 45.000 mikroorganizmov v mleku, s strojno molžo, higienskim procesom in s higienskimi (čistimi) molžači. Toda v mislih imamo ročno molžo in njej posvetimo večjo pozornost, ker danes še prevladuje.

Hlev je prostor, kjer po navadi naše molznice preživijo pretežni del svojega življenja. V večjih primerih bi lahko rekli — vse življenje. Zato mu velja vsa skrb, posebno stojišče. Hlev mora biti dovolj velik, zračen, svetel, tako da lahko v vsakem kotu lahko čitamo. Stojišče naj bo kratko, s kanalom za blatenje, z nizkimi parlami in vezavo, ki bo temu ustrezala. Stojišče mora biti vedno suho, nastlano, skratka čisto, da ne bo vir primarne okužbe mleka. Krma naj bo le kvalitetna in zadostna. Če krmimo s silažo, jo pokladamo po molži, da se ne bo mleko navzelo priokusa. Mleko namreč zelo rado vpija razne vonjave, zato ga po molži takoj odnesemo iz hleva. V kolikor oddajamo mleko mlekarji, jo moramo obvestiti, če pokladamo silažo.

Poleg živinoreje in gozdarstva, ki sta najmočnejši gospodarski panogi na področju Kmetijske zadruge Dobrova pri Ljubljani, so dani tudi pogoji za razvoj sadjarstva. To dokazuje tudi dosedanja proizvodnja sadja, ki je sicer v posesti posameznih kmečkih gospodarstev zelo razdrobljena in zaradi nezadostne obdelave v propadanju. Okoli gospodarskih poslopij in v manjših sadovnjakih je na celotnem področju zadruge preko 70.000 sadnih dreves, od tega okoli 42.000 jablan in 17.000 hrušk. Od vsega drevja je več kot ena tretjina nerodovitnega. Na področju izstopajo nekateri izraziti sadjarski okolišji, kot na primer Osredok, Hrušovo, Babna gora in Zažar. Kljub pomembnosti te proizvodnje je pridelek vsako leto manjši in slabši, čemur je vzrok slaba obdelava, nezadostno škropljenje in neupoštevanje važnosti gnojenja. Po številu sadnega drevja bi bilo soditi, da je v rodni letih precej tržnih viškov. Vendar ni tako. V preteklem letu, ko je bila sadna letina zelo ugodna, je zadruga odkupila le nekaj vagonov jabolk in le-te zaradi slabe kvalitete s težavo plasirala na trgu. Ker sadje zaradi svoje slabe kvalitete ne gre v prodajo, ga kmetje v večini primerov predelajo v žganje.

Ko je zadrugi svet v jeseni preteklega leta sprejel nov perspektivni plan razvoja kmetijske proizvodnje za nadaljnjih pet let, je med drugim sprejel tudi akcijski program obnove nasadov. Izdelan je načrt za obnovo 100 ha novih plantažnih nasadov jablan, hrušk in črnega ribeza. V Babni gori 65 ha, v Hruševem 25 ha in na Osredku 10 ha. Investicijska vrednost vseh teh nasadov bo znašala 65.000.000.— dinarjev.

V Babni gori so se pričela dela za izgradnjo nasada že letošnjo pomlad, vendar zaradi slabega vremena ni uspelo zasaditi več kot 3,50 ha z jablanami in hruškami. Dela se nadaljujejo in se bodo nadaljevala skozi vse leto. Nasad v Babni gori, Hruševem in na Osredku bosta predvidoma končana letošnjo jesen, oziroma prihodnjo pomlad.

Z izgradnjo nasada Babna gora spreminja svoje lice. Znana partizanska vasica, ki je mnogo prispevala v času NOB, tudi v gospodarskem pogledu dokazuje smisel za napredek. Pred pričetkom del je zadruga postavila čez Gradaščevo nov most ter prek vsega kompleksa bodočega nasada zgradila novo cesto v dolžini nad 1 km. Ze sama cesta mnogo pomeni za to vasico, ki je bila do sedaj brez primerne ceste. Težki buldožerji „Agroobnove“ iz Ljubljane, s katero ima zadruga sklenjeno pogodbo za izvedbo vseh zemeljskih del, brišejo sledove po bregovih raztresenih njiv in senožeti. Tudi propadajoče staro sadno drevje se je moralo umakniti težkemu plugu, ki orje

Vime očistimo najbolje s primerno brisačo in toplo vodo 40 do 42°C, toliko da roka zazna prijeten občutek. Voda ne sme biti prevroča, da živali ne oparimo, niti ne premrzla, kar povzroča nevarnost prehlada vimena, ker sicer ne dosežemo prave stimulacije. Kako to opravimo? Brisačo preganemo, jo namočimo v vodo in operemo vime. Nato brisačo ovijemo in z njo osušimo vime. To naj traja približno 1,30 minute. Tako smo vime dovolj masirali in vzbudili potrebne dražljaje in občutke, žival je pripravljena za molžo.

Prve curke 2—3 odvajamo s posebno posodico. Ne spustimo jih po tleh, oziroma izlijemo pod hrano, da tako ne napravimo gojišča bakterijam. Prvi curki so tudi najenostavnejša in najzanesljivejša kontrola zdravja mleka. Če je vime bolno, opazimo to na spremembi mleka. Mleko ima spremenjeno barvo, se izloča v krpicah ali pa je celo gnojen izcedek. S tem preprečimo, da bi zdravo mleko pomešali z bolnim.

Samo molžo opravimo lahko na več načinov: s celo pestjo, s podvitim palcem, ali z nategovanjem seskov. Najobičajnejši in tudi najboljši je način s celo pestjo. Ta pa se sestoji iz naslednjih gibov. Sesek objamemo s celo pestjo. Najprej sklenemo palec s ka-

zalcem, ki tako onemogoči mleku v sesku, da bi ušlo nazaj v cisterno. Nato zaporedoma pritiskamo z ostalimi prsti — sredincem, prstancem, mezinem. Tako se mleko pomika proti seskovemu kanalu in brizgne v posodo. Molzač pri tem z rokami miruje, giblje se le zapetje.

Izmolzevanje je pomembno iz več razlogov. Zadnji curki mleka so najbolj mastni, da ni zaostankov mleka v četrtnkah, ki so nevarne, istočasno so hrana za različne drobnorazličke, ki povzročajo obolenja vimena. To pa ovira tvorbo novega mleka. Izmolzevanje tako, da z eno roko izmolzujemo, z drugo opravljamo poteze po vimenu od zgoraj navzdol proti cisterni in tako potisnemo mleko iz kanalov proti cisterni. Ko preidemo na zadnji četrtnki, roki zamenjamo. Prav zadnje četrtnke vimena nam največkrat obolijo zaradi slabega izmolzevanja. Vsak drug način izmolzevanja je nepravilen in škodljiv. Postopek pri molži — mora biti z živaljo blag in z občutkom. Pri higienski molži mleka ne precejamo, kajti nečisto cedilo je velikokrat vir močne okužbe mleka z mikroorganizmi. Takoj po molži sledi hlajenje, da tako preprečimo razvoj sekundarne mikroflore.

V Polhograjskih Dolomitih bo še lepše cvetelo

globoke brazde in oblikuje nove terase. Skratka, staro se umika novemu.

K temu, da so se zadruga in vaščani odločili za obnovo nasada, so privedli predvsem ekonomski momenti. Dosedanja proizvodnja na zemljiških kompleksa bodočega nasada je, kakor marsikje, spričo pomanjkanja delovne sile in nezadostne obdelave nazadovala. Mladina je nezadržno odhajala v industrijo, zemlja je ostajala neobdelana zaradi ostarelosti gospodarjev. V največ primerih je kmetije vzdrževal le še gozd.

Spričo bližine mesta kot velikega področnega centra, dobrih prometnih zvez, bližine predelovalnih obratov in hladilnice, obstajajo dobri pogoji za organiziranje sodobne sadjarske proizvodnje. Z ureditvijo nasada po načelu napredne agrotehnike se bo dohodek po hektarju zemlje povečal za najmanj 200%, kar dokazuje, da bo proizvodnja v novih nasadih mnogo rentabilnejša od sedanje drobne naturalne proizvodnje.

S tem, ko je zadruga prevzela od individualnih kmečkih lastnikov zemljo v obdelavo, je vzporedno reševala tudi problem odvisne delovne sile, ki je nastala s koncentracijo zemljišč in uvedbo mehanizacije v proizvodnjo. Devet bivših mlajših gospodarjev, lastnikov zemlje v Babni gori, je v zimskem času obiskovalo tromesečni strokovni sadjarski tečaj, ki ga je organizirala in financirala zadruga z namenom, usposobiti potrebno strokovno delovno silo. Tako je bil za te ljudi rešen socialni problem; kot bivši lastniki zemlje so se na isti način vključili v proizvodnjo in postali opravljalci sodobne proizvodnje v kompleksu nasada za dobo 25 let, zadruga bivših kmečkih gospodarjev, sedanjih delavcev, tudi že aktivno sodeluje v upravnih organih zadruge.

Za zemljo, ki so jo vložili kmetje v novi naprednejši družbeni obliki. Nekaj teh sklepa zakupne pogodbe. Zemljišča ostanejo še naprej v lasti kmeta, zanjo prejema najemnino in je prost vseh davčnih obveznosti. Do rodnosti nasada lahko še vsak lastnik med vrstami drevja prideluje razne pridelke, za kar zadruga ne zahteva nikake odškodnine.

Preden se je pričelo z deli, pa tudi ni šlo brez težav. Stara miselnost posameznih starejših gospodarjev je skušala tudi tu imeti svojo besedo, vendar je, tudi v Babni gori prevladal napreden duh, progresivnost večine vaščanov. S formiranjem sodobnih sadjarskih obratov, katerim bo sledila izgradnja živinorejskega centra, dobiva kmetijska proizvodnja v Polhograjskih Dolomitih novo naprednejše obeležje. Kolektiv zadruge se dobro zaveda skladu. Posebno važna vloga je določena skup-

svoje vloge, s svojim obširnimi programi organiziranja sodobnih obratov uživa podporo družbenih organizacij na terenu in se vključuje v proces izgradnje socializma na vasi.

Bine Otorepec

Nekaj o delitvi dohodka

Nadaljevanje s 5 strani

nemu rezervnemu skladu občine, v katerega prispevajo vsa podjetja v občini in katerega sredstva se uporabljajo za saniranje podjetij, ki so zašla v težave, pa tudi za pospeševanje dejavnosti posameznih podjetij.

3. Preden more podjetje preostala sredstva vložiti v svoje sklade, to je v poslovni sklad, in v sklad skupne porabe, mora od sredstev, ki jih bo vložilo v te sklade, plačati prispevek v družbene investicijske sklade. Prispevek je dohodek občin in ljudske republike, lahko pa po posebnem sporazumu tudi dohodek okraj. Prispevek se mora določiti do višine 20% osnove in sicer tako, da gre v korist republike 10% in občine 10%, lahko pa ljudska republika del svoje udeležbe odstopi občini, ki se ji za toliko poveča njena udeležba. Za prihodnje leto je določeno povišanje teh stopenj na 30 odstotkov, 10% za občino in 20% za ljudsko republiko.

4. Poslovni sklad je sklad osnovnih in obratnih sredstev — tista sredstva torej, ki so meo in kri proizvodnje. Iz teh sredstev kupujemo nove stroje in druge naprave za proizvodnjo, izdelavni material, drobni inventar, vse kar nam je potrebno za redno proizvodnjo.

5. Sklad skupne porabe je predvsem sklad družbenega standarda zaposlenih delavcev. Gradnja stanovanj, otroških vrtcev, stipendiranje študentov in učencev strokovnih šol, strokovno izobraževanje delavcev in zadovoljevanje potreb delavcev po kulturi in razvedrilu je samo nekaj primerov izdatkov, ki jih krijemo iz tega sklada. Takšna je torej delitev dohodka.

Urejuje uredniški odbor.

Odgovorni urednik Zorž Vlado.

Tiska Tiskarna šolskih delavnic tehniških šol v Ljubljani.